

Ko sirds pavasarī jūt?
Zaļas lapas plīvo,
Gribas vēlreiz zaļam būt,
Vēlreiz zaiļi dzīvot.

To lielo laimi, kas prātus jauca,
Kad bija jūnijs tik košs un silts,
Tu uzbūvēji – nu kā to sauca?
no zila gaisa,
no baltas smilts.

Uguni, kura tik ilgi dega,
Rudens jau nevar dzēst tūlīt.
Bērzs ar lapām uz zāles segas
Raksta vasarai pēdējo vēstuli.

Kurš pasacīs,
kur to sniegu lai lieku?
Ak, nebēdā,
delnās tas izkušs drīz
un atkal pārtaps par prieku!

Pēc Platona Zubova pēkšņās nāves un tiesu darbiem īpašumi piederējuši jaunajai atraiņai Teklai Zubovai (dzim. Valentinovičai) (1801-1873), bet pēc precībām ar otro vīru grāfu Andreju Petroviču Šuvalovu (1802-1873) no 1826.gada Nereta, Daudzese un Lielzāle ir Rundāles grāfu Šuvalovu īpašums.

1855.gadā grāfs Andrejs Šuvalovs sadalījis savus īpašumus dēliem. Vecākais dēls Pjotrs Andrejevičs Šuvalovs (1827-1889) kļuvis par Rundāles īpašnieku, bet Lielzāli kopā ar Neretu un Daudzevu tēvs novēlējis jaunākajam dēlam Pāvelam Andrejevičam Šuvalovam (1830-1908).

Pēc grāfa Pāvela nāves muižu mantoja viņa dēls ceremonijmeistars grāfs Aleksandrs Pavlovičs Šuvalovs (1881-1935). Viņam piederēja šie īpašumi līdz muižu agrārājam reformai 1920.gadā.

Pēc īpašumu privatizācijas 1922. gadā muižas zeme sadalīta jaunsaimniecībām un pils nodota Zāles skolai, kas pielāgoja ēku izglītības iestādes vajadzībām un te darbojās līdz skolas slēgšanai 2009. gadā.

Saglabājusies muižas klēts (1858) un senā muižas parka daļa ar alejām un jauniem vizuāliem objektiem. Šeit stāsti un leģendas pārtop īstenībā.

Pašlaik kungu māja iekļauta Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kā reģiona nozīmes arhitektūras piemineklis ar Valsts aizsardzības Nr. 9345. No 2019.gada, pamatojoties uz Patapinājuma līgumu, pašvaldība ēku nodevusi biedrībai Sēju klubs bezatlīdzības lietošanā.

Pagājis vēl viens gads vienā no Sēlijas zemes atdzimstošajām muižām, kas ir kā vēstures grāmata. Pavasaris, vasara, rudens, ziema... Katrs gadalaiks nāk ar saviem notikumiem, krāsām un cilvēkiem. Kopā – bīnumains krāšņums un bagātība, ar ko varam dižoties un būt lepnī!

Buklets tapis, pateicoties Sēlijas kultūras projektu programmai. Tajā izmantotas Sēju kluba un Lielzāles muižas arhīva fotogrāfijas, Birutas Daņilevičas zīmējumi un Zāles novadnieka, dzejnieka Imanta Auziņa dzejoļu fragmenti.

Sagatavoja I. Svilāne.
Drukā Nams Jēkabpilī.

2025

Lielzāles
muiža
ar
Zāles
skolu
sirdī

Lielzāles muižas vēsture

Lielzāles muižas kungu māja jeb medību pils celta ap 1676.gadu, bijusi Livonijas ordeņa vācu bruņinieku pils, – cietokšņa veida, ar biežām akmens sienām un tumšām ejām. Muižas īpašnieki bijuši Eferni un Pletenbergi.

Katrs gadsimts atstājis savas liecības, sākot no 17. gs. pamatiem, pagribiem, krāšņu podiņu fragmentiem un atrastajiem Polijas-Liēvuvas kopvalsts šiliņiem.

18.gadsimts – Kazimira, Fridriha Brakelu un Korfu laikā divās paaudzēs atstājuši metru biezās sienas, tumšo arkveida koridoru un senas durvju vērtnes.

Pēc Kurzemes-Zemgales hercogistes sabrukuma Krievijas cariene Katrīna II 1795.gadā uzdāvinājusi plašus īpašumus Baltijā savam favorītam Valerianam Zubovam (1771-1804). Pēc viņa nāves Rundāles muižu, kā arī Neretu, Daudzeši un Lielzāli mantojis viņa brālis Platons Zubovs (1767-1822).

